

ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย และสมาคมเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย

สำนักงานเลขาธิการ อาคารเฉลิมพระบารมี ๕๐ ปี ชั้น 10 เลขที่ 2 ซอยศูนย์วิจัย ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กทม. 10320 โทร.716-6808 โทรสาร 716-6809
thairehab@gmail.com

ประกาศราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย ที่ รวพท. 20/2564

เรื่อง ชี้แจงข้อเสนอแนะการปฏิบัติในการดูแลคนพิการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการเข้าถึงวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย ได้ร่วมหารือในการออกข้อเสนอแนะการปฏิบัติในการดูแลคนพิการอย่างเหมาะสมในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ร่วมกับสถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ กรมการแพทย์ และผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2564

ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย จึงมีมติให้เผยแพร่ข้อเสนอแนะการปฏิบัติในการดูแลคนพิการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการเข้าถึงวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนี้

- ข้อเสนอแนะการจัดบริการสำหรับคนพิการที่ติดเชื้อโควิด -19 และคนพิการที่สงสัยติดเชื้อเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค (patient under investigation : PUI) การดูแลในแต่ละประเภทความพิการ (รายละเอียดดังเอกสารแนบท้าย)
- ข้อพิจารณาในบุคคลกลุ่มคนพิการควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังนี้คือ คนพิการทุกประเภทและผู้ดูแลควรได้รับการจัดลำดับความสำคัญในการฉีดวัคซีนเป็นลำดับต้น เนื่องจาก
 - คนพิการมีข้อจำกัดในการทำกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถป้องกันตนเองจากโรคได้เท่าคนทั่วไป เช่น คนตาบอดต้องสัมผัสพื้นผิวมากกว่าปกติ คนพิการทางการเคลื่อนไหวไม่สามารถใส่หน้ากากหรือล้างมือด้วยตนเอง คนพิการทางจิต/สติปัญญา/ออทิสติก อาจไม่สามารถเข้าใจมาตรการในการป้องกันโรคได้เท่าคนทั่วไป
 - คนพิการหากเจ็บป่วยจะต้องใช้ทรัพยากรในการดูแลมากกว่าคนทั่วไป เนื่องจากจำเป็นต้องมีผู้ดูแลและอาจต้องปรับสภาพแวดล้อมในสถานพยาบาล และอาจป่วยหนักกว่าคนทั่วไปเนื่องจากมีโรคร่วมทางกายมากกว่าคนทั่วไป
 - ควรให้ผู้ดูแลได้รับการฉีดวัคซีนพร้อมคนพิการ เนื่องจากต้องดูแลใกล้ชิดและต้องช่วยเหลือในการพาคนพิการมาฉีดวัคซีน

ทั้งนี้ราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูฯ มีความปรารถนาดีและตระหนักถึงความสำคัญของการจัดบริการสำหรับคนพิการแต่ละประเภทอย่างเหมาะสมและการเข้าถึงวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังกล่าวเพื่อคนพิการในประเทศไทยได้เข้าถึงระบบบริการสุขภาพอย่างเหมาะสมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดครั้งนี้

ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤษภาคม 2564

(ศาสตราจารย์คลินิก แพทย์หญิงกมลทิพย์ หาญผดุงกิจ)
ประธานราชวิทยาลัยแพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟูแห่งประเทศไทย

เอกสารแนบท้าย : ข้อเสนอแนะ การจัดการบริการสำหรับคนพิการที่ติดเชื้อโควิด -19 และคนพิการที่สงสัยติดเชื้อเข้าเกณฑ์สอบสวนโรค (patient under investigation :PUI) การดูแลในแต่ละประเภทความพิการ

ประเภท	ข้อจำกัด/ความสามารถ	การสื่อสาร	การจัดการบริการในสถานพยาบาล	บุคลากร
ความพิการทางการเห็น	<p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ไม่สามารถอ่านเอกสารที่เป็นกระดาษได้ ● บางคนอาจไม่สามารถอ่านอักษรเบรลล์ได้ <p>ความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ใช้อักษรเบรลล์ หรือสามารถอ่านเอกสารไฟล์ word จากคอมพิวเตอร์ได้ ● ใช้ไม้เท้าขาวในการนำทาง และดำเนินกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง 	มีการจัดทำสื่อ เสียงและอักษรเบรลล์ หรือใช้อักษรไฟล์ word ในการจัดทำข้อแนะนำในการปฏิบัติตัวเข้ารับบริการ/ตรวจโควิด - 19	สามารถเข้ารับบริการที่ Hospitel หรือโรงพยาบาลสนาม โดยควร:- 1. จัดที่นั่งนอนอยู่ใกล้ห้องน้ำ 2. มีการให้คำแนะนำเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และสร้างความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถใช้ไม้เท้าขาวในการดำเนินกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง	บุคลากรที่มีทักษะในการนำทางคนตาบอด
ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	<p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ไม่สามารถรับโทรศัพท์ (voice call) ได้ ● บางคนอาจไม่มีทักษะในการอ่านภาษาเขียน ● บางคนอาจไม่เข้าใจภาษามือ <p>ความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● สื่อสารทางการส่งข้อความผ่านโทรศัพท์มือถือได้ 	มีการจัดทำสื่อ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์/ สื่อ VDO ที่มีคำบรรยายรวมถึงภาษามือสำหรับข้อแนะนำในการปฏิบัติตัว เข้ารับบริการ/ตรวจโควิด -19	สามารถเข้ารับบริการที่ Hospitel หรือโรงพยาบาลสนามได้ ● หากเข้ารับบริการที่ Hospitel ต้องเลือกวิธีการสื่อสารที่ไม่ใช่ voice call (ใช้ video call กับล่ามภาษามือ หรือระบบส่งข้อความ)	ควรจัดล่ามภาษามือสำหรับการสื่อสาร
ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย	<p>ข้อจำกัด</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คนพิการอาจไม่สามารถใช้อุปกรณ์สื่อสาร (โทรศัพท์มือถือ) ได้ด้วยตนเอง ● คนพิการบางกลุ่มไม่สามารถเคลื่อนย้ายตัว หรือทำกิจกรรมประจำวันได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องใช้ผู้ดูแล (Caregiver) <p>ความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● คนพิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับความพิการ 	สามารถเข้าถึงสื่อในรูปแบบเดียวกับคนไม่พิการ	<ul style="list-style-type: none"> ● สำหรับคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองได้* (สามารถใช้ชีวิตได้โดยไม่ต้อง การ Caregiver)*: สามารถอยู่ที่ Hospitel หรือโรงพยาบาลสนามได้ โดยปรับสิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสม เช่น ทางลาด ห้องน้ำ เป็นต้น ● สำหรับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (ที่ต้องการ Caregiver) ควรให้พักรักษาที่โรงพยาบาล 	<p>สำหรับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (ที่ต้องการ Caregiver)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ควรให้พักรักษาที่โรงพยาบาล ควรมีบุคลากรทางการแพทย์ดูแลตลอด 24 ชั่วโมง

ประเภท	ข้อจำกัด/ความสามารถ	การสื่อสาร	การจัดบริการในสถานพยาบาล	บุคลากร
ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ข้อจำกัด คนพิการระดับจิตเวชรุนแรง ก้าวร้าวรุนแรง อาการของโรคไม่สงบ ไม่สามารถเล่าประวัติเสี่ยง/หรืออาการเจ็บป่วยได้อย่างถูกต้อง บุคลากรทางการแพทย์ตรวจร่างกายประเมินได้ลำบากเพราะไม่ร่วมมือ	ควรใช้ญาติ/คนดูแลเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักหรือให้ยาจนอาการสงบเพียงพอก่อนที่จะสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> • กรณีช่วยตัวเองได้* สามารถเข้ารับการรักษาได้ที่ Hospital หรือโรงพยาบาลสนาม ได้ตามเหมาะสม 	กรณีดูแลตนเองไม่ได้ควรให้อยู่ที่โรงพยาบาลและและมีผู้ปกครองหรือผู้ดูแลที่คุ้นเคยอยู่ด้วยตลอด 24 ชั่วโมง
ความพิการทางสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> • เด็กพิการอาจมีพฤติกรรมถดถอยจากความเครียด เช่น ดื้อ โกรธต่อต้าน ร้องไห้มากขึ้น ปัสสาวะรดที่นอน 	ควรปรับสื่อสำหรับการสื่อสารให้เข้าใจง่าย โดยเน้นรูปภาพประกอบและให้คำแนะนำ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลที่คนพิการ/เด็กพิการคุ้นเคย	<ul style="list-style-type: none"> • กรณีช่วยตัวเองไม่ได้ควรให้พักรักษาที่โรงพยาบาล และมีผู้ปกครองหรือผู้ดูแลที่คุ้นเคยอยู่ด้วยตลอด 24 ชั่วโมง 	<ul style="list-style-type: none"> • ควรมีทีมสุขภาพจิต (เช่น จิตแพทย์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น หรือกุมารแพทย์ พัฒนาการพฤติกรรมเด็ก พยาบาลจิตเวช นักจิตวิทยา เป็นต้น) เป็นที่ปรึกษาเพื่อร่วมกันดูแล
ความพิการทางการเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> • เด็ก/คนพิการอาจมีปัญหาเรื่องการสื่อสาร การใช้ภาษา อาจไม่เข้าใจข้อความที่อ่าน และไม่เข้าใจการสื่อสารแบบนามธรรม 		<ul style="list-style-type: none"> • กรณีคนพิการจิตเวชที่มีระดับรุนแรง ก้าวร้าวรุนแรง อาการของโรคไม่สงบ ควรได้รับการดูแลในโรงพยาบาลจิตเวช 	
ความพิการทางออทิสติก	<ul style="list-style-type: none"> • คนพิการทางสติปัญญาจำเป็นต้องใช้เวลามากในการทำ ความเข้าใจคำสั่งและปรับตัวเข้ากับกิจวัตรในสถานที่ที่แตกต่างจากเดิม 			

หมายเหตุ: *การช่วยตัวเองได้ หมายถึง ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันพื้นฐาน (Basic ADL) และช่วยเหลือตนเองในการดูแลเฝ้าระวังภาวะเจ็บป่วยจากโควิดของตนเอง เช่น การวัดไข้ วัดค่าออกซิเจนในเลือด การรายงานอาการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. WHO 2020. https://www.who.int/docs/default-source/searo/thailand/disability-considerations-during-the-covid-19-outbreak-thai-21-apr-2020-final.pdf?sfvrsn=1410bfe4_0